

Dienst in Watergang en Ipendam, augustus 2005 – Jaap Haasnoot
Preek over Mattheus 16:21-28 (met name vs. 25-26)
Thema: Jezus navolgen

Krijgt u die vraag ook weleens: ‘Waarom gaat jij eigenlijk nog naar de kerk?’ . Waarom bent u hier en niet bij Sail Amsterdam vanmorgen, of bij een koopzondag van Ikea of brunchen in een goed restaurant? Of misschien vraag u uzelf weleens af: waarom geloof ik eigenlijk nog? Het wordt toch steeds meer een uitzondering om naar de kerk te gaan? Wat is onze motivatie om bij Jezus te willen horen?

We zijn allemaal verschillend, dus er zullen verschillende antwoorden komen: de een zegt: ‘het Evangelie biedt me troost en vastigheid’; een ander: ‘ik houd van het sociale karakter, van de gemeenschap die de kerk biedt; of ook: ‘ik ben ermee opgegroeid en het laat me niet los’. We hebben allemaal verschillende redenen om bij de kerk te behoren en dat is prima, want we zijn gelukkig niet allemaal gelijk en we mogen mét onze eigenheid achter Jezus aan gaan.

Waarom Jezus volgen?

In het gedeelte uit Mattheüs dat we vanmorgen lazen, stelt Jezus zijn discipelen ook deze vraag: waarom volgen jullie Mij? Waarom noemen jullie mij Meester? Wat is jullie motivatie om bij Mij te horen? De discipelen hoorden van allerlei kanten opvattingen over Jezus: van de Schriftgeleerden, de joodse kerkleiders, en van de massa die Jezus achterna liepen om wonderen te zien. De discipelen werden ook beïnvloed door de cultuur en samenleving waarin ze leefden.

Jezus zet in het gedeelte dat we lazen de boel op scherp: ik weet niet wat ánderen zeggen, maar als je echt achter mij aan wil komen, dan moet je jezelf verloochenen en je kruis op je nemen. Dat klinkt stevig! De discipelen worden geconfronteerd met de vraag: wil ik echt bij Jezus horen, ook als het me wat – misschien wel álles – kost? En die vraag komt vanmorgen ook op ons af in dit gedeelte: wil ik Jezus volgen ook als dat volkomen overgave betekent? Deze woorden van Jezus nodigen ons uit om onze motivatie om te geloven tegen het licht te houden en wellicht te her-ijken. We worden dus aan het denken gezet vanmorgen, maar dat mag ook best. We komen naar de kerk, we doen bijbelstudie om de veelheid van stemmen om ons heen even te laten zwijgen en alléén de stem van Jezus te horen!

Twee reacties

Als we bij hoofdstuk 16 gekomen zijn in het Evangelie van Mattheüs dan zijn een aantal zaken helder geworden: er is aan de ene kant groeiende oppositie van de kant van de joodse leiders tegen het optreden van Jezus. Zodanig dat Jezus beelden, gelijkenissen, is gaan gebruiken om zijn leerlingen te onderwijzen. Verder verbiedt Hij zijn leerlingen om nog verder te gaan rondbazuinen dat Hij de Messias is (vers 20).

Aan de andere kant zijn er zijn leerlingen die geloven dat Jezus de Christus, de Messias, de Gezalfde is (Petrus in vers 16). Maar het beeld dat zij van de Messias hebben is anders dan het plan van God. De discipelen verwachtten een joodse Bevrijder, een Koning die de Romeinen het land uit zal zetten en glorierijk zal regeren. Jezus als tweede David. Daarom is het dat Jezus zichzelf ‘Mensenzoon’ noemt en niet Messias in dit gedeelte.

Weg van het kruis

En daarom is het dat Jezus in ons schriftgedeelte het zonneklaar wil maken dat de weg van de Messias die van het Kruis naar Opstanding is. De weg naar de Opstanding valt niet af te snijden, die loopt alleen via het Kruis. En omdat Petrus met z’n goede bedoelingen – zijn reactie is goed te begrijpen - dat goddelijke plan in de weg staat, is de reactie van Jezus ook zo vlijmscherp: Ga achter mij Satan! (vers 23). In vers 18 was Petrus nog de rots (petra) waarop de kerk gebouwd wordt, maar hier wordt hij met al zijn menselijkheid een aanstoot,

een struikelblok (letterlijk) voor Jezus. Hoe vaak in de geschiedenis heeft de kerk, hebben christenen met goede bedoelingen het plan van God niet in de weg gestaan?

Keihard

En dan keert Jezus zich tot zijn leerlingen en zegt: en deze weg is niet alleen voor Mij, maar dit is óók de weg voor mijn discipelen. Ik denk dat dat toch wel rauw op hun dak viel. Eerder vochten ze nog om wie de eerste mocht zijn en droomden ze over status en macht, maar nu worden ze confronteerd met deze keiharde woorden. De navolging van Jezus vraagt dat je je eigen belangen opzij zet en bereid bent te sterven voor het Evangelie. Want dat is het wat 'je kruis op je nemen' betekent. Voor ons is het kruis een vrij onschuldig symbool geworden en we hebben een film als *The Passion of the Christ* nodig om de wreedheid ervan te beseffen. Maar voor de discipelen is het woord van Jezus glashelder: Jezus volgen kan de doodstraf betekenen. En we weten natuurlijk dat dat realiteit is geweest voor christenen in de kerkgeschiedenis. Onder de romeinse keizers zijn vele christenen gedood omwille van het evangelie en ook op dit moment zitten christenen gevangen vanwege hun geloof.

Nog iets over dat woord 'jezelf verloochenen'. Dat moeten we niet verkeerd begrijpen. Het gaat er niet om dat we onszelf totaal weg moeten cijferen zodat we niemand meer zijn. Jezus zegt ergens anders: heb uw naaste lief als uzelf. Je kunt er alleen zijn voor een ander als je zelf iemand bent! Hier gaat het over echt en oprecht zijn, dat je je niet mooier voordoet dan je bent. Als je namelijk de schone schijn ophoudt, dan ben je niet in staat om er echt te zijn voor een ander.

Omkering

En dan zet Jezus de boel op z'n kop – zo lijkt het: wie z'n leven wil behouden, zal het verliezen, maar wie z'n leven verliest voor mij, zal het behouden! Dat gaat in tegen wat normaal lijkt in deze wereld. Het Evangelie kent verschillende van deze omkeringen. Een andere is: vele eersten zullen de laatsten zijn en vele laatsten de eersten. Je leven behouden door het te verliezen? Maar zo is het toch?, zegt Hij dan in vers 26. Wat heb je eraan als je de postcode-loterij wint van 8 miljoen, maar je leven/ziel erbij inschiet? Niets natuurlijk, want als je sterft ben je alles kwijt!

En nog zo'n vraag: is er iets wat je zelf kunt doen om je leven te redden (in ruil geven voor je leven)? Nee, ieder mens sterft, daar helpt geen 8 miljoen tegen. Kortom: je kunt het leven alleen behouden door Jezus na te volgen en voor Hem alles in te zetten.

Daden

Over de laatste twee verzen wil ik kort zijn vanmorgen. Onze daden zullen beloond worden (vers 27). Het geloof in Jezus is niet alleen maar een gevoel of iets dat tussen je oren zit, het vraagt om concrete daden. Wat we doen in dit leven heeft betekenis voor de eeuwigheid. Dat kan een troostende gedachte zijn of een angstige, het ligt er maar aan waar je mee bezig bent. Als je vers 27 uit z'n verband haalt dan lijkt het te zegen: het gaat alléén maar om wat je doet, om je daden. Als we het in de brede context van de Bijbel lezen dan weten we dat ons behoud rust in de genade die Jezus ons aanbiedt. Maar als we Jezus navolgen, dan komt dat ook uit dat in onze daden.

Vers 28 heeft veel theologen bezig gehouden: lijkt Jezus hier te zeggen dat zijn terugkomst (2^e komst) plaatsvindt vóórdat sommige van de discipelen zullen sterven? Om verschillende redenen lijkt het aannemelijk dat Jezus het hier niet heeft over zijn 2^e komst, maar over een andere gebeurtenis waarin zijn heerlijkheid openbaar wordt. Een goede mogelijkheid is dat het over de verheerlijking op de berg gaat dat meteen volgt in Mattheus 17.

Wat kan ik ermee?

Laten we nog eens teruggaan naar de verzen 24-25. Ik denk altijd maar dat u een beetje hetzelfde in elkaar zit als ik: en ik zit toch wel met die woorden over jezelf verloochenen, je kruis opnemen, je leven winnen door het eerst te verliezen. Dat is best heftig. Wat betekent dat voor ons, nu?

Je kunt enorm onder de indruk raken van verhalen over christenen die gestorven zijn omwille van het evangelie. U kent misschien het verhaal van de Duitse theoloog Dietrich Bonhoeffer die vanwege zijn verzetswerk gevangen werd gezet en op 9 april 1945 (het licht van de bevrijding was al te zien!) werd opgehangen. Net voor zijn dood zei hij: "Dit is voor mij het einde van het leven, maar ook het begin ervan". Indrukwekkend, maar dat wordt toch niet van mij gevraagd, anno 2005 in Nederland? We zien dat de kerk steeds marginaler wordt en dat christelijke normen en waarden verdwijnen, maar daarbij blijft het toch?

We mogen er ons niet vanaf maken door alleen naar de meest extreme vorm te kijken, de dood. Jezus spreekt over een levenshouding: jezelf verloochenen is je eigen belangen en je eigen verlangens op de tweede plaats zetten om een ander te dienen, ja om Jezus zelf te dienen. Want je wilt toch niet bij Jezus horen om er zelf beter van te worden?

Ik heb zelf een poos in het buitenland gewoond en gewerkt en als je dan terugkomt in Nederland, dan zie je misschien iets scherper waar mensen mee bezig zijn, hoe ze proberen om hun leven in eigen kracht te behouden: is dat niet door zoveel amusement, muziek en materie om je heen te verzamelen dat je de diepere vragen van het leven denkt te kunnen ontlopen? Door het lijden in deze wereld angstvallig buiten de deur te houden? Steeds op zoek naar meer bevrediging, meer geluk, meer geld, meer liefde en het eigenlijk nooit vinden?

Nu zullen we het allemaal eens zijn dat dit een doodlopende weg is, om achter lucht en leegte aan te rennen, maar we moeten niet vergeten dat we allemaal zoals we hier zitten en staan beïnvloed worden door dit soort denken. De reclame staat er bol van: investeer zoveel mogelijk in je leven nu en hier, zorg dat je er goed uitziet, dat je geniet en dat je verzekerd bent tegen al het slechte dat je kan overkomen. En daarom hebben we de woorden van Jezus nodig: om het juiste perspectief weer te zien, om te beseffen waar het werkelijk om draait en om anders te gaan leven. Want laten we eerlijk zijn: wie vraagt er op z'n sterfbed om z'n bankafschriften of z'n diploma's nog eens te mogen zien - bezit en status doen er toch weinig meer toe op dat moment?

Andere weg

Jezus wijst ons die andere weg: in de navolging van Hem mag je de ander dienen en je leven wordt er nog rijker van ook! Rijker in de zin dat we geen angst voor de dood meer hebben, dat we geen slaaf van geld en goed hoeven te zijn, dat we kracht ontvangen om verleidingen te weerstaan en dat we ontdekken dat je zelf als persoon groeit als je een ander helpt. Dit is geen eenvoudige taak, maar het is wel de weg die Jezus ons wijst.

Hoe ziet dat er dan uit, jezelf verloochenen? Ik probeer dat concreter te maken met de volgende voorbeelden:

Ik zie totale zelfverloochening in het leven van de zusters van moeder Theresa die Aids-patiënten begeleiden tot de dood. Terwijl in Afrika de aasgieren vanwege de lijk-lucht boven het ziekenhuis zweven, geven de zusters alles wat ze hebben aan hun patiënten.

Ik ken mensen die een gedeelte van hun vakantie opgeven om gehandicapten een fantastische vakantie te geven.

Er zijn mensen die hun leven verliezen omwille van Jezus en in een hospice werken om zieken te begeleiden bij hun sterven.

Ik weet van oudere mensen die bemoedigende kaarten schrijven naar gemeenteleden en voor hen bidden.

Ik heb jonge mensen gezien die tijd en geld investeren in de bouw van een schooltje elders in de wereld.

Ik ken zakenmensen die een deel van hun winst besteden aan goede doelen.

Ik ken uw situatie niet en ik weet niet wat de uitdaging voor u is, maar ik weet wél dat als we echt achter Jezus aan willen gaan en Hem daarom vragen, dat Hij ons zal laten zien wat we kunnen doen.

Maar, echter...

Ik ga afsluiten met een ‘maar’. We worden vanmorgen uitgedaagd om ons geloof, ons christen zijn serieus te nemen. Om helemaal achter Jezus aan te gaan, maar... niet in eigen kracht. De samenvatting van deze preek is *niet*: ik moet meer gaan doen of ik moet van alles op gaan geven. Als we dat denken dan lopen we stuk, worden we gefrustreerd en moe. Van alleen maar dingen opgeven wordt je geen christen, daar wordt je alleen maar leeg van. We hoeven niets voor Jezus te doen, in de zin dat we er iets mee moeten verdienen. Zijn liefde is gratis, kost niets, we mogen het zo aanpakken. Maar we mogen iets voor Hem doen. Hij wil ons graag gebruiken om zijn liefde door te geven aan anderen. En als we ons zó laten gebruiken, dan merken we dat Hij door ons heen werkt. Thomas á Kempis zei: “Want als je je kruis draagt, zul je merken dat het kruis jou draagt”.

Lof zij u Christus in eeuwigheid!
Amen.